

Umeå reformerar läkarutbildningen

Stadigt ökande kunskapsmängd kräver kritiskt tänkande studenter

Högre krav på ett vetenskapligt förhållningssätt, och mer tid för professionell utveckling redan under studietiden fick Umeå universitet att reformera hela sin grundutbildning för läkare. I dagarna har 68 nya medicinstuderande fått ta del av resultatet.

II Sedan slutet av 1980-talet har lärare och fakultetsledning på läkarutbildningen vid Umeå universitet diskuterat hur grundutbildningen skulle kunna förändras för att möta nya krav i läkarrollen. Den allt massivare kunskapsmängden ledde under en period på 1990-talet till att studenterna läste hela 242 kunskapspoäng under den 220 poäng långa utbildningen.

Starka önskemål om ett tydligare vetenskapligt förhållningssätt och en studentaktiverande pedagogik med bland annat projektarbeten, vilket i praktiken innebär att ytterligare 20 poäng skulle få plats i grundutbildningen, gjorde en fortsatt »osthyvelprincip« orealistisk. Hela utbildningen skulle istället reformeras.

Ett hundratal lärare och medicinstuderande har under ett par års tid arbetat med förberedelserna för en ny läkarutbildning. De 68 studerande som denna vårtermin påbörjar sina läkarutbildningar i Umeå är de första som får ta del av resultatet av detta arbete.

Utvärdering pekade på svagheter

Docent Stefan Emdin på institutionen för kirurgisk och perioperativ vetenskap ingår i den s k startgruppen, vilken har ansvarat för innehållet i den nya läkarutbildningen.

– Jag har självt upplevt att utbildningen känts föråldrad. Dessutom vittnade Högskoleverkets nationella utvärdering av läkarutbildningarna om vissa svagheter. Utvärderingen blev klar 1997 och byggde på en självvärdering.

– Det brast i ämnesintegrationen mellan olika kurser och terminer, det saknades möjlighet till individuella projektarbeten, och kurserna var allt för autonoma etc. Det blev uppenbart att det krävdes en ordentlig översyn av utbildningen, säger Stefan Emdin, och får medhåll av professor Mari Norgren på institutionen för klinisk mikrobiologi. Även Mari Norgren har lagt ner ett omfattande arbete med den nya utbildningen.

Docent Stefan Emdin har de senaste åren varit engagerad i reformeringen av läkarutbildningen i Umeå. Nu satsar Umeå mycket på bland annat den blivande läkarens professionella utveckling, och då handlar det inte bara om mötet med patienten utan även i kontakt med läkarkolleger och andra personalkategorier, säger Stefan Emdin.

– Innehållet och strukturen i den nya utbildningen är till viss del ett resultat av vår omfattande kommunikation med Lunds universitet, där man idag bland annat arbetar med problembaserad pedagogik under i stort sett hela utbildningen. Men utbildningen i Umeå är utformad utifrån våra lokala visioner och förutsättningar, säger Mari Norgren.

Aktivare studenter

Problembaserad pedagogik ingår som en del i en mer studentaktiverande undervisningsform, vilken utgör en av grundpelarna i den reformerade läkarutbildningen. Antalet föreläsningstimmar har minskat från cirka 20 timmar per vecka till 5–6 timmar. Lärarna har det senaste året genomgått kurser i studerandeaktivt lärande, med såväl svenska som utländska kursledare, och för att få en ny tjänst som lärare krävs numera att den sökande har genomgått en pedagogisk utbildning där studerandeaktiv pedagogik är i centrum.

– Vi kan inte få in all ny kunskap i utbildningen och man måste därför själv

som medicinstuderande lära sig att söka och värdera information, vilket vi lär ut principerna för. Den vetenskapliga baskursen har lagts in redan från termin I för att man ska få med sig det som en bas under hela utbildningen, och inte bara för att användas i det framtida livslånga lärandet som utbildad läkare, säger Mari Norgren.

En annan grundpelare i den nya utbildningen är det som kallas professionell utveckling; medicinstuderanden ska tidigt lära sig att samtala med och bemöta patienter, och att samarbeta med läkarkolleger och andra personalkategorier.

– Men professionell utveckling handlar också om hur man som läkare bearbetar personliga problem man ställs inför, så som svåra möten och situationer i arbetet, säger Stefan Emdin.

Integreras successivt

Läkarutbildningen i Umeå består i den nya formen av 11 kursblock, två valbara kurser och tre teman, mot tidigare 51 delkurser under de 11 terminerna. Det ingår projektarbeten, och en långtgående ämnesintegration inom och mellan terminerna.

För att alla nya moment så snabbt som möjligt ska integreras i utbildningen gäller nyordningen även dem som går termin 11 redan denna vårtermin, termin 9 och 10 kommande hösttermin, samt termin 5 nästkommande vårtermin.

– Det gör att vi kan genomföra hela förändringen inom 3 år i stället för 5,5 år. Vi som har varit drivande i förändringsprocessen har haft som mål att få flera startpunkter, och delar av det pedagogiska arbetet började tillämpas redan inom ramen för den gamla utbildningsplanen, säger Stefan Emdin.

En pedagogisk konsult som även deltagit i reformarbetet ska, med hjälp av olika personer och grupper som på skilda sätt är knutna till sjukvården och/eller läkarutbildningen, formulera frågeställningar som kan användas i en kommande utvärdering av den nya läkarutbildningen.

– Vi som arbetar inifrån är kanske lite för förblindade för att själva kunna ställa de bästa frågorna vid en utvärdering, säger Mari Norgren.

Peter Örn